

Še se lahko
prijavite!

str. 15

AKADEMIJA
ZDRAVEGA
ŽIVLJENJAKdo so multimilijonarji iz
Savinjske regije? str. 4

TV SPORED

STOP
SPORED

Aleš Potočnik

Športni poročevalci smo kar precej na udaru.

Robert De Niro
Po 50 letih končno
nagrajen!Ardicija
Jurij Zrnec in vsi njegovi moški

novi tednik

Tednik za Savinjsko regijo / št. 47 / Leto 74 / 21. november 2019 / Cena 2,90 EUR / www.nt-rc.si/novi-tednik

Ali pravilno ločujete odpadke?

Zaradi naše lastne malomarnosti in nevestnosti pri odlaganju odpadkov se v zbirnih centrih med tehnološkim postopkom spoprijemajo s poškodbami naprav in strojev. Več kot je popravil in zamenjav le-teh, višje so naše položnice. Slike, ki so nam jih pokazali v podjetju Simbio, kažejo ne le na nepoznavanje pravil ločevanja odpadkov, marveč tudi na nizko kulturo uporabnikov.

str. 12-13

Foto: SHERPA

INTERVJU

Goran Vojnović,
pisatelj in režiser str. 26-27

KULTURA

Izpoved mazohista
navdušila občinstvo str. 10

NA IZLETU Z NT&RC

Martinovali in plesali smo
str. 36-37

V sodobni sortirnici za embalažo v Rceru, eni zadnjih pridobitev podjetja Simbio.

Kakšna je usoda kosovnih, nevarnih in gradbenih odpadkov?

V Simbio smo se pozanimali, kaj se dogaja z nekaterimi vrstami odpadkov, ki niso primerni za nadaljnjo tehnološko obdelavo v MBO-enoti in sortirnici.

Kosovni odpadki gredo v postopek demontaže, kjer se v prvi fazi izločijo odpadki, za katere je zagotovljena nadaljnja predelava (bela tehnika, kartonska embalaža, kovine, les, avtomobilске gume, nevarni odpadki), ostalo se zmelje na drobilcu, ki še izloči prisotne magnetne kovine, preostanek po mletju pa se odloži na odlagališču.

Nevarne odpadke, ki jih v Simbiu zberejo v okviru akcij zbiranja dvakrat letno na terenu, in nevarne odpadke, ki jih občani prinesejo v zbirne centre, presortirajo, začasno skladiščijo ter nato predajo v odstranjevanje pooblaščenim podjetjem (Kemis, Saubermacher).

Zbrane gradbene odpadke iz zbirnih centrov uporabijo na odlagališču za utrjevanje dovoznih cest do odlagalnega polja.

Poti in stranpoti ravnanja z odpadki

Stroške nepravilnega ločevanja že plačujemo

Ustrezno ravnanje prebivalcev z odpadki zagotovo ne bi smelo biti na dnevnem redu le v času osveščevalnih akcij. Evropski teden zmanjševanja odpadkov, sredi katerega smo, se letos posveča praksam, kako učinkovito ozaveščati in izobraževati javnost o prednostnih načinih ravnanja z odpadki – predvsem o preprečevanju in ponovni uporabi.

ROBERT GORJANC

Naša tokratna tema sicer ni povsem v sozvočju z osrednjo temo akcije, a kljub temu od nje tudi ni preveč oddaljena.

Posvečamo se namreč problematiki ločevanja odpadkov, predvsem z vidika posledic, ki se kažejo v tehnoloških pro-

cesih obdelave nepravilnega in nesmotrnega človekovega ravnanja.

S pravilnim in z odgovornim ločevanjem je mogoče iz odpadkov pridobiti materiale, ki jih je mogoče nameniti ponovni uporabi.

Sicer pa smo temo zastavili bolj naturalistično, tudi s fotografskimi primeri neodgovornega ravnanja uporabnikov. Ne zato, da bi šokirali, ampak da bi opo-

zorili, da gre pri odpadkih za celovito zgodbo, ki se ne konča s tem, ko (nepravilno) odložimo odpadke v zelene, rjave in rumene zabojnike, ampak se žal žalostna zgodba šele začne.

Stanje smo preverili na terenu, v regionalnem centru za ravnanje z odpadki v Bukovžlaku (Rceru), najsodobnejšem v državi.

Foto: SHERPA

Zakaj je smiselno in nujno ločevati odpadke

»Namen ločenega zbiranja odpadkov je, da dobimo ustrezne materiale, ki jih je potem v nadaljnjem procesu mogoče predelati. Če ti odpadki niso ločeni, to pomeni slabšo kakovost teh materialov, v nekaterih primerih celo onemogočajo predelavo odpadkov,« je povedal Slavko Marš, vodja enote Rceru v Simbiu. A ne le to, nepravilno ločeni odpadki povzročajo veliko škodo na napravah in tehnologiji, ki presega desetisoče evrov, kar se nenazadnje tudi lahko pozna pri ceni storitve, pri čemer neustrezno ravnanje na koncu prej ali slej plačajo uporabniki.

Ti bi že tudi zaradi delavcev, ki morajo kljub sodobni tehnologiji še opraviti kaj ročnega dela in se soočiti z nečastnimi podobami naših navad, lahko bili bolj prizanesljivi. V današnjem egoističnem potrošniškem svetu je to (še vedno) utopija.

Z neustrezno ločenimi in odloženimi odpadki se delavci Simbia na terenu in v Rceru soočajo ves čas. »Če pogledamo embalažo, je tam vsaj 30 odstotkov neustrezno odloženih odpadkov, ki potem

onesnažijo druge materiale, ki so namenjeni recikliranju. V mešanih komunalnih odpadkih so to predvsem odpadki, ki povzročajo zastoje in škodo na naši strojni opremi in v postopku obdelave teh odpadkov. Podobne težave so tudi pri biorazgradljivih odpadkih, je stanje opisal Slavko Marš. Podrobneje sta posledice predstavila tehnolog Jure Svetičič in vodja vzdrževanja v Rceru Damjan Gobec. Če so na primer v kompostu odpadki, ki tja ne sodijo, komposta ne morejo pripraviti. »Trenutno je frakcija bioloških odpadkov še dovolj čista, je pa res, da bi lahko bila še bolj. Največji problem

so plastične vrečke, ki jih veliko ljudi meče med biološke odpadke. Te namreč niso biorazgradljive. Naša tehnologija do neke mere omogoča izločitev teh vrečk, ampak ko pridemo do meje gostote vrečk, je nadaljnji proces obdelave onemogočen,« je pojasnil tehnolog Jure Svetičič.

Pri bioloških odpadkih problemi nastajajo tudi v času očiščevalnih akcij, ko se pri čiščenju zelenic med odpadki znajde tudi veliko kamenja. To je zelo moteče za mline v mehansko-biološki enoti (MBO) v Rceru. »Problem je, ker se odpadki, ki bi morali biti v rumenem zabojniku, pojavijo

v zelenem in obratno. Gre namreč za drugačen obračun, za te odpadke morajo poskrbeti družbe za odvoz embalaže, ta odpadki se mora sortirati v frakcije, medtem ko je zelen zabojnik namenjen pripravi lahke frakcije in na koncu sežigu ter odlaganju. Drugi vidik so neprimerni odpadki. Ko gredo skozi naše postopke, nam povzročajo škodo na strojih in napravah,« je povedal Jure Svetičič.

Vodja vzdrževanja v Rceru Damjan Gobec je predstavil, kakšni neprimerni odpadki vse se znajdejo v hali za mehansko-biološko predelavo odpadkov (MBO) v Bukovžlaku: »Grad-

beni odpadki, daljši trakovi, avtomobilске gume, steklo, avtomobilski deli in večji kosi kovin, večji kosi lesa, pohištvo, tudi pralne stroje smo že našli. V tej enoti imamo dva mline, finega in grobega, in največje težave so zaradi naštetih odpadkov na slednjem. « Posledica neustreznega ločevanja in odlaganja so resne poškodbe na strojih in napravah. »Zaradi neprimernih odpadkov prihaja do loma mlinov, transportnih tokov, zamašitve linij, zastojev in velikih stroškov. « Pri embalaži se večinoma pojavljajo običajni komunalni odpadki, od hrane, plenice, silažne mreže ..., ki ne sodijo v embalažo, torej odpadki, ki sploh niso embalaža.

V sortirnici, kjer obdelujejo embalažo, tudi lahko prihaja do poškodb, vendar ne do poškodb takšnih razsežnosti kot v MBO-napravi. V tehnološkem procesu imamo namreč trgalec vrečk, ki je neko varovalo in v primeru preveliko kosov se stroj ustavi ter prepreči nadaljnje zamašitve linije. Bolj so problematični trakovi in mreže zaradi navijanja in posledično poškodb ležajev, valjev ...« je še opozoril Damjan Gobec.

Drago vzdrževanje in naložbe

Zagotovitev, da neprimerni odpadki ne bodo več delali težav v tehnologiji obdelave odpadkov, je zelo drag projekt, seveda ga je tudi nemogoče v celoti uresničiti. V Rceru in tudi sicer že razpolagajo z najsodobnejšimi tehnologijami. Prav pred časom so v Simbiu končali večmilijonsko naložbo v nadgradnjo tehnologije za MBO-obdelavo in v posodobitev sortirnice za embalažo. »Večji kot so odpadki, težje jih je zmlati in pripraviti za nadaljnjo predelavo. Investirati bi morali v dodatne mline, izločevalce pred vhodom v bobnasto sito, nenazadnje bi na primer potrebovali tri zaposlene, ki bi pregledovali odpadke, preden gredo v predelavo. Vse to je povezano z visokimi stroški, tudi vzdrževanja,« je še povedal Jure Svetičič.

Uporabniki bi se morali zavedeti, da morajo za svoj neustrezen odnos do ravnanja z odpadki na koncu vsaj deloma plačati iz svojega žepa. »Zagotovo. Vse te investicije,

svi ti stroški vzdrževanja, ki jih imamo, se že poznajo pri ceni. Strošek tega se pač prenese na povzročitelja, se pravi na občane. Več kot je teh stroškov, več kot je zastojev in popravil, višja je cena storitve,« je opozoril Slavko Marš.

Kosovni in nevarni odpadki

Iz zapisanega je mogoče sklepati, da največjo težavo pri obdelavi odpadkov predstavljajo kosovni odpadki, ki so tudi največja nevarnost za naprave. »V Celju in tudi v celotni regiji smo v zadnjem času velike kontejnerje nadomestili z manjšimi. To je pomemben korak k temu, da ljudje na primer ne morejo odlagati takšne vrste kosovnih odpadkov, kot je na primer pralni stroj,« je povedala Helena Kojnik iz podjetja Simbio. V podjetju uporabnike ves čas opozarjajo, da imajo druge poti za oddajo večjih kosovnih odpadkov, in sicer jim omogočajo oddajo v zbirnih centrih. Nenazadnje obveščajo o tem na hrbtni strani položnice, ki jo prejmejo uporabniki. Tako, kot pravijo naši sogovorniki, res ni razloga, da bi pričakovali, da bi se večji kosovni odpadki na neprimeren način znašli v zabojnikih ali končali v naravi. Sicer pa je pozitivno, da v Simbiu opažajo, da se v zadnjem času uporabniki vendarle bolj poslužujejo primernih poti za oddajo kosovnih odpadkov. »Na koncu oktobra smo v zbirnem centru v Bukovžlaku imeli približno 56 tisoč obiskovalcev, kar je res velika številka. To nas je precej presenetilo, čeprav je tudi res, da nekateri pridejo večkrat. « Seveda lahko uporabniki v zbirne centre pripeljejo tudi druge vrste odpadkov, pri čemer so mišljeni ločeno zbrani odpadki.

Posebno poglavje so nevarni odpadki, tudi ti se kdaj znajdejo med mešanimi komunalnimi odpadki in med embalažo. »Večkrat se pojavijo kakšna plastenka z oljem, akumulatorji, baterije. Najbolj problematični so gorljivi odpadki, na primer razredčila, ki predstavljajo veliko nevarnost za požar v našem centru. Zaradi tega morajo biti občani še posebej pozorni,« je še povedal Slavko Marš.

Foto: SHERPA

Slavko Marš, vodja enote Rceru

Jure Svetičič, tehnolog

Damjan Gobec, vodja vzdrževanja

Primeri poškodb zaradi neprimernih odpadkov

Kljub pozornosti in predhodnemu pregledovanju se neprimerni odpadki tudi znajdejo v obdelovalnem procesu. Posledice za naprave so hude in znašajo tisoče, tudi desettisoče evrov. Objavljamo nekaj primerov z opisi poškodb na obdelovalnih napravah v Rceru. Foto: Simbio

V celotni dolžini je poškodovan transportni trak. Kovinski tujek – avtomobilska vezna stena – se je zapičil v transportno gumo in jo zaradi velike hitrosti omenjenega traku v celotni dolžini prerezal.

Poškodovan pogonski valj transportnega traku. Velik kos armiranega betona je povzročil poškodbo – lom konstrukcije traku – poškodbo transportne gume in pogonskega valja.

Zlomljena celotna sejalna enota na mlinu za mletje.

Poškodovan rezalni rotor na mlinu za mletje. Velik kos železa je povzročil lom rotorja in celotne sejalne enote, škoda je bilo za več kot deset tisoče evrov (na fotografijah 3 in 4).

Poškodovana transportna guma. Kovinski tujek – žagin list – se je zapičil v rob transportne gume in jo prečno prerezal.

OB ROBU

Slika pove več kot tisoč besed

Novinarji, ki živimo od bolj ali manj zanimivega zlaganja besed, se najbrž ne bi povsem strinjali s krilatico iz naslova tega prispevka, čeprav je seveda sodelovanje s fotografi nujno in je novinarski izdelek tudi skupno delo.

ROBERT GORJANC

A ko gre za odpadke in prizore, ki jih je mogoče videti v zabojnikih različnih barv na ekoloških otokih in v Rceru v Bukovžlaku, bo to kar držalo.

Že res, da smo uporabniki napredovali pri gospodinjstvem ravnanju z odpadki, a glede na videno na omenjenih mestih in sodeč po pogovoru s strokovnjaki v Rceru, očitno še premalo.

Osveščevalnih akcij, zloženk, spletnih prikazov in ostalih oblik, ki obveščajo in poučujejo o ustreznem ravnanju z odpadki, je vedno več, a samo trkanje na vest uporabnika zaenkrat še premalo zaleže. Verjetno smo ljudje tako narejeni, da se bolj odzovemo, če nas udari po žepu. Kot se je večina odzvala in bolj resno upošteva prometne predpise in načela varne vožnje, saj v zadnjih letih kazni res postale visoke.

Načini sankcioniranja zaradi neprimernega ravnanja z odpadki so zaenkrat še preveč nedorečeni, tudi težko je najti grešnika s prstom v marmeladi.

Čeprav smo ljudje zelo proti temu, da bi nas na vsakem koraku nadzorovale kamere, bodo morda na tem področju morda postale stalna izbira, da bo doseženo ustrezno ravnanje uporabnikov.

A zaradi tega ne bomo smeli kriviti nezaželenih stranskih posledic napredne tehnologije, marveč se bomo morali zamisliti nad svojim odnosom do stvari, odpadkov, okolja, narave, do tistih, ki se morajo soočiti s posledicami našega ravnanja, žal tudi do naše nemarnosti.

Neprimerni odpadki v zabojnikih

Kaj vse se znajde v zabojnikih, je najbolj nazorno mogoče prikazati s fotografijami. Te so nam posredovali iz Simbia in prikazujejo nekatere neprimerne odpadke, s katerimi se srečujejo v Rceru. Takšne odpadke morajo seveda izločiti in odstraniti, preden bi zašli v tehnološki proces in obdelavo ter povzročili škodo na napravah. Brez dvoma kažejo ne le na nepoznavanje pravil ravnanja in ločevanja odpadkov, marveč tudi na nizko kulturo uporabnikov, če se milo izrazimo. Za nekatere prizore morajo imeti delavci Simbia tudi res dobre želodce. Foto: Simbio

Evropski teden zmanjševanja odpadkov

Do nedelje bo še trajal Evropski teden zmanjševanja odpadkov, ki se letos posveča praksam, kako učinkovito ozaveščati in izobraževati javnost o prednostnih načinih ravnanja z odpadki, predvsem o preprečevanju in ponovni uporabi. Projek-

tu zbornice komunalnega gospodarstva se kot vedno pridružujejo tudi v podjetju Simbio, kjer so na svoji spletni strani objavili priročnik Ponovno uporabi in ponosno pokaži. Sicer pa uporabnike celo leto pozivajo k zmanjševanju količine odpadkov.

»Zaposleni v Simbiu poskušamo uporabnike pripraviti v to, da odpadki sploh ne bi nastajali. Najboljši odpadki so tisti, ki ga ni. V primerih, ko že pokličemo za kakšen kontejner, jih vprašamo, ali ga res nujno potrebujemo, ali je mogoče te odpadke

pripeljati v centre ponovne uporabe,« je povedala Helena Kojnik, predstavnica za odnose z javnostmi v podjetju Simbio.

Možnosti za nadaljnjo uporabo so raznolike. »Morda lahko kakšno stvar tudi podarimo, na primer materinskemu

domu, zavetišču za brezdomce, ali morda celo prodajo s pomočjo spletnih ponudnikov. Vsekakor je veliko načinov, da preprečimo, da neka stvar sploh postane odpadek.«

Da je takšna osveščevalna akcija pomembna, govorijo tudi statistični podatki: celo-

tna količina v Sloveniji nastalih odpadkov se je lani glede na prejšnje leto povečala. Prebivalec Slovenije je v povprečju proizvedel 495 kilogramov komunalnih odpadkov, prebivalec Savinjske regije 462 kilogramov.